

भारतीय आर्थिक पर्यावरण

एफ.वाय.बी.ए. (अर्थशास्त्र G-1) सत्र-२

प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. रसाळ

Choice Based Credit System (CBCS)

As Per
New
Syllabus
2019

SUCCESS PUBLICATIONS

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या जून २०१९ पासून सुरू झालेल्या एफ. वाय. बी. ए. च्या
भारतीय आर्थिक पर्यावरण या विषयाच्या अभ्यासक्रमासाठी व इतर विद्यापीठांच्या
संबंधित अभ्यासक्रमासाठी उपयुक्त पुस्तक

भारतीय आर्थिक पर्यावरण

(Indian Economic Environment)

एफ.वाय.बी.ए. (अर्थशास्त्र G-1) सत्र-२

प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. रसाळ

सहयोगी प्राध्यापक व अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

सी.एस.एम. आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज,

चाकण, जि. पुणे.

२०१९

किंमत रु. १३०/-

SUCCESS PUBLICATIONS

प्रकाशक :

डॉ. राजेश पाटणे

सक्सेस पब्लिकेशन्स

राधाकृष्ण अपार्टमेंट, ५३५ शनिवार पेठ,

आप्पा बळवंत चौक, प्रभात टॉकिज समोर, पुणे ४११ ०३०

फोन नं : ०२०-२४४३४६६२

मोबा. - ९३२५३१५४६४

© लेखक/प्रकाशक

मुद्रक :

सक्सेस पब्लिकेशन्स

स. न. ३०/२७, लक्ष्मी इंडस्ट्रियल इस्टेट

प्रभात न्यूज पेपर जवळ, धायरी, पुणे : ४११ ०४१

मोबा. ९०२८२११७५१

आवृत्ती

जून २०१९

संपादक

श्री. वाल्मिक गायकवाड

अक्षरजुळणी :

कु. वर्षा लोखंडे

मुखपृष्ठ :

श्री. वाल्मिक गायकवाड

ISBN NO. - 978-93-89066-48-7

No part of this book may be reproduced or copied in any form or by any means [graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, or information retrieval systems] or reproduced on any disc, tape, perforated media or other information storage device, etc., without the written permission of the publishers.

Every effort has been made to avoid errors or omissions in this book. In spite of this errors may creep in. Any mistake, error or discrepancy noted may be brought to our Notice which shall be taken care of in the next edition. It is Notified that publisher shall not be responsible for any damage or loss of action to anyone of any kind in any manner, therefrom. It is suggested to all the readers, always refer original references wherever necessary.

❖ अनुक्रमणिका ❖

१.	<p>सेवा क्षेत्र पर्यावरण</p> <p>१.१ भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सेवा क्षेत्राची भूमिका आणि वृद्धी :</p> <p>१.१.१ भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सेवा क्षेत्राची भूमिका</p> <p>१.१.२ भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सेवा क्षेत्राची वृद्धी</p> <p>१.२ भारतीय सेवा क्षेत्रापुढील आव्हाने :</p> <p>१.२.१ व्यवसाय-आधारित आणि ज्ञान-आधारित क्षेत्र</p> <p>१.२.२ शिक्षण क्षेत्र</p> <p>१.२.३ आरोग्य क्षेत्र</p> <p>१.२.४ विमा</p> <p>१.२.५ पर्यटन</p> <p>१.२.६ बँकिंग</p> <p>१.३ भारतीय सेवा क्षेत्राच्या बाबतीतील अलीकडील प्रवृत्ती :</p> <p>१.३.१ डिजिटल अर्थव्यवस्था</p> <p>१.३.२ ई-कॉमर्स</p> <p>१.३.३ ई-फायनान्स</p>	१.१ ते १.२५
२.	<p>बँकिंग पर्यावरण</p> <p>२.१ बँकिंग :</p> <p>२.१.१ बँक : व्याख्या आणि कार्ये</p> <p>२.१.२ भारतातील बँकिंग रचना</p> <p>२.१.३ खासगी बँका</p> <p>२.१.४ लघु (लहान) बँका</p> <p>२.१.५ पेमेंट्स बँका</p>	२.१ ते २.३०

भारतीय आर्थिक पर्यावरण

एफ.वाय.बी.ए. (अर्थशास्त्र-G-1) सत्र-१

प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. स्याळ

Choice Based Credit System (CBCS)

As Per
New
Syllabus
2019

SUCCESS PUBLICATIONS

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या जून २०१९ पासून सुरू झालेल्या एफ. वाय. बी. ए. वया
भारतीय आर्थिक पर्यावरण या विषयाच्या अभ्यासक्रमासाठी व इतर विद्यापीठांच्या
संबंधित अभ्यासक्रमासाठी उपयुक्त पुस्तक

भारतीय आर्थिक पर्यावरण

एफ.वाय.बी.ए. (अर्थशास्त्र - G-1) सत्र - १

प्रा. डॉ. राजेंद्र श. रसाळ

सहयोगी प्राध्यापक व अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख
सी.एस.एम. आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज,
चाकण, जि. पुणे.

२०१९

किंमत रु. १२५/-

SUCCESS PUBLICATIONS

प्रकाशक :
डॉ. राजेश पाटणे
सक्सेस पब्लिकेशन्स
राधाकृष्ण अपार्टमेंट, ५३५ शनिवार पेठ,
आप्पा बळवंत चौक, प्रभात टॉकिज समोर, पुणे ४११ ०३०
फोन नं : ०२०-२४४३४६६२
मोबा. - ९३२५३१५४६४

© लेखक/प्रकाशक

मुद्रक :
सक्सेस पब्लिकेशन्स
स. न. ३०/२७, लक्ष्मी इंडस्ट्रियल इस्टेट
प्रभात न्यूज पेपर जवळ, धायरी, पुणे : ४११ ०४१
मोबा. ९०२८२११७५१

आवृत्ती
जून २०१९

संपादक
श्री. वाल्मिक गायकवाड

अक्षरजुळणी :
कु. वर्षा लोखंडे

मुखपृष्ठ :
सौ. अपर्णा माळी

ISBN NO. - 978-93-89066-22-7

No part of this book may be reproduced or copied in any form or by any means [graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, or information retrieval systems] or reproduced on any disc, tape, perforated media or other information storage device, etc., without the written permission of the publishers.

Every effort has been made to avoid errors or omissions in this book. In spite of this errors may creep in. Any mistake, error or discrepancy noted may be brought to our Notice which shall be taken care of in the next edition. It is Notified that publisher shall not be responsible for any damage or loss of action to anyone of any kind in any manner, therefrom. It is suggested to all the readers, always refer original references wherever necessary.

❖ अनुक्रमणिका ❖

१.	<p>प्रास्ताविक</p> <p>१.१ आर्थिक पर्यावरणाचा अर्थ व परिणाम करणारे घटक :</p> <p style="padding-left: 20px;">१.१.१ आर्थिक पर्यावरणाचा अर्थ</p> <p style="padding-left: 20px;">१.१.२ आर्थिक पर्यावरणावर परिणाम करणारे आर्थिक घटक</p> <p style="padding-left: 20px;">१.१.३ आर्थिक पर्यावरणावर परिणाम करणारे राजकीय घटक</p> <p style="padding-left: 20px;">१.१.४ आर्थिक पर्यावरणावर परिणाम करणारे तंत्रज्ञानविषयक घटक</p> <p style="padding-left: 20px;">१.१.५ आर्थिक पर्यावरणावर परिणाम करणारे सामाजिक व सांस्कृतिक घटक</p> <p>१.२ भारतीय अर्थव्यवस्थेपुढील आव्हाने :</p> <p style="padding-left: 20px;">१.२.१ नैसर्गिक साधनसामग्री</p> <p style="padding-left: 20px;">१.२.२ उर्जा साधनसामग्री</p> <p style="padding-left: 20px;">१.२.३ शिक्षण</p> <p style="padding-left: 20px;">१.२.४ आरोग्य</p> <p style="padding-left: 20px;">१.२.५ पर्यावरण</p> <p>१.३ भारतीय अर्थव्यवस्थेची जगाच्या अर्थव्यवस्थेबरोबर तुलना :</p> <p style="padding-left: 20px;">१.३.१ लोकसंख्या</p> <p style="padding-left: 20px;">१.३.२ शेती</p> <p style="padding-left: 20px;">१.३.३ उद्योग</p> <p style="padding-left: 20px;">१.३.४ सेवाक्षेत्र</p>	१.१ ते १.४९
२.	<p>कृषी पर्यावरण</p> <p>२.१ भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची भूमिका</p>	२.१ ते २.३७

व्यावसायिक अर्थशास्त्र (सूक्ष्म)-१

Choice Based Credit System (CBCS)

F. Y. B. Com. (Sem. - I)

डा. राजेंद्र अ. रसाळ

As Per
New
Syllabus
2019

SUCCESS PUBLICATIONS

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या जून २०१९ पासून सुरू झालेल्या एफ. वाय. बी. कॉमच्या
व्यावसायिक अर्थशास्त्र (सूक्ष्म) - १ या विषयाच्या अभ्यासक्रमासाठी व इतर विद्यापीठांच्या
सूक्ष्म अर्थशास्त्राशी संबंधित अभ्यासक्रमासाठी उपयुक्त पुस्तक

व्यावसायिक अर्थशास्त्र (सूक्ष्म) - १

(F. Y. B. Com.) (Sem. - I)

२०१९

किंमत रु. १३०/-

SUCCESS PUBLICATIONS

प्रकाशक :
डॉ. राजेश पाटणे
सक्सेस पब्लिकेशन्स
राधाकृष्ण अपार्टमेंट, ५३५ शनिवार पेठ,
आप्पा बळवंत चौक, प्रभात टॉकिज समोर, पुणे ४११ ०३०
फोन नं : ०२०-२४४३४६६२
मोबा. - ९३२५३१५४६४

© लेखक/प्रकाशक

मुद्रक :
सक्सेस पब्लिकेशन्स
स. न. ३०/२७, लक्ष्मी इंडस्ट्रियल इस्टेट
प्रभात न्यूज पेपर जवळ, धायरी, पुणे : ४११ ०४१
मोबा. ९०२८२१७५१

आवृत्ती
जून २०१९

संपादक
श्री. वाल्मिक गायकवाड

अक्षरजुळणी :
कु. वर्षा लोखंडे

मुखपृष्ठ :
सौ. अपर्णा माळी

ISBN NO. - 978-93-89066-13-5

No part of this book may be reproduced or copied in any form or by any means [graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, or information retrieval systems] or reproduced on any disc, tape, perforated media or other information storage device, etc., without the written permission of the publishers.

Every effort has been made to avoid errors or omissions in this book, In spite of this errors may creep in. Any mistake, error or discrepancy noted may be brought to our Notice which shall be taken care of in the next edition. It is Notified that publisher shall not be responsible for any damage or loss of action to anyone of any kind in any manner, therefrom. It is suggested to all the readers, always refer original references wherever necessary.

❖ अनुक्रमणिका ❖

१.	<p>प्रास्ताविक व मूलभूत संकल्पना</p> <p>१.१ व्यावसायिक अर्थशास्त्राचा अर्थ, स्वरूप, व्याप्ती व महत्त्व</p> <p>१.२ सूक्ष्म व समग्रलक्षी अर्थशास्त्राची संकल्पना</p> <p>१.३ आर्थिक विश्लेषणाची साधने : फलनात्मक संबंध, पत्रक, आलेख व समीकरणे</p> <p>१.४ मूलभूत संकल्पना : कुटुंबे, उपभोक्ता, व्यवसायसंस्था, संयंत्र व उद्योग</p> <p>१.५ व्यवसायसंस्थेची ध्येये किंवा उद्दिष्टे-आर्थिक व आर्थिकेतर</p>	१.१ ते १.१०
२.	<p>उपभोक्ता वर्तन</p> <p>२.१ उपयोगिता : संकल्पना व प्रकार</p> <p>२.२ मूल्यदर्शी दृष्टिकोन : घटत्या सीमांत उपयोगितेचा नियम, सम-सीमांत उपयोगितेचा नियम</p> <p>२.३ उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य : संकल्पना व मापन</p> <p>२.४ क्रमदर्शी दृष्टिकोन : समवृत्ती वक्र विश्लेषण - संकल्पना, वैशिष्ट्ये व उपभोक्त्याचा समतोल</p>	२.१ ते २.२८
३.	<p>मागणी आणि पुरवठा विश्लेषण</p> <p>३.१ मागणीची संकल्पना</p> <p>३.२ मागणीचे निर्धारक</p> <p>३.३ मागणीचा नियम</p> <p>३.४ मागणीची लवचिकता</p> <p>३.४.१ मागणीची किंमत लवचिकता - अर्थ, प्रकार, मोजमाप, उपयोग व महत्त्व</p> <p>३.४.२ मागणीची उत्पन्न लवचिकता - अर्थ व प्रकार</p> <p>३.४.३ मागणीची अन्योन्य किंवा छेदक लवचिकता - अर्थ व प्रकार</p> <p>३.५ पुरवठा : संकल्पना, निर्धारक आणि पुरवठ्याचा नियम</p> <p>३.६ किंमत निश्चितीसाठी मागणी व पुरवठा समतोल</p>	३.१ ते ३.२४
४.	<p>उत्पादन विश्लेषण</p> <p>४.१ उत्पादन फलनाची संकल्पना</p> <p>४.२ एकूण, सरासरी व सीमांत उत्पादन</p> <p>४.३ बदलत्या प्रमाणाचा नियम</p> <p>४.४ प्रमाणफल नियम</p> <p>४.५ मोठ्या प्रमाणावरील उत्पादनाच्या बचती आणि अपव्यय किंवा तोटे-अंतर्गत व बाह्य संदर्भसूची</p>	४.१ ते ४.१९

व्यावसायिक अर्थशास्त्र (सूक्ष्म)-२

F. Y. B. Com. (Sem. - II)

◆ प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. रसाळ ◆

Choice Based Credit System (CBCS)

As Per
New
Syllabus
2019

SUCCESS PUBLICATIONS

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या जून २०१९ पासून सुरू झालेल्या एफ. वाय. बी. कॉमच्या
व्यावसायिक अर्थशास्त्र (सूक्ष्म) - २ या विषयाच्या अभ्यासक्रमासाठी व इतर विद्यापीठांच्या
सूक्ष्म अर्थशास्त्राशी संबंधित अभ्यासक्रमासाठी उपयुक्त पुस्तक

व्यावसायिक अर्थशास्त्र (सूक्ष्म) - २

(Business Economics (Micro) - II)

एफ.वाय.बी.कॉम. (सत्र - २)

प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. रसाळ

सहयोगी प्राध्यापक व अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

सी.एस.एम. आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज,

चाकण, जि. पुणे.

२०१९

किंमत रु. १०५/-

SUCCESS PUBLICATIONS

प्रकाशक :
डॉ. राजेश पाटणे
सक्सेस पब्लिकेशन्स
राधाकृष्ण अपार्टमेंट, ५३५ शनिवार पेठ,
आप्पा बळवंत चौक, प्रभात टॉकिज समोर, पुणे ४११ ०३०
फोन नं : ०२०-२४४३४६६२
मोबा. - ९३२५३१५४६४

© लेखक/प्रकाशक

मुद्रक :
सक्सेस पब्लिकेशन्स
स. न. ३०/२७, लक्ष्मी इंडस्ट्रियल इस्टेट
प्रभात न्यूज पेपर जवळ, धायरी, पुणे : ४११ ०४१
मोबा. ९०२८२११७५१

आवृत्ती
नोव्हेंबर २०१९

संपादक
श्री. वाल्मिक गायकवाड

अक्षरजुळणी :
कु. वर्षा लोखंडे

मुखपृष्ठ :
कु. वर्षा लोखंडे

ISBN NO. - 978-93-89529-66-1

No part of this book may be reproduced or copied in any form or by any means [graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, or information retrieval systems] or reproduced on any disc, tape, perforated media or other information storage device, etc., without the written permission of the publishers.

Every effort has been made to avoid errors or omissions in this book, In spite of this errors may creep in. Any mistake, error or discrepancy noted may be brought to our Notice which shall be taken care of in the next edition. It is Notified that publisher shall not be responsible for any damage or loss of action to anyone of any kind in any manner, therefrom. It is suggested to all the readers, always refer original references wherever necessary.

❖ अनुक्रमणिका ❖

१.	<p>खर्च आणि प्राप्ती</p> <p>१.१ खर्चाच्या संकल्पना व प्रकार</p> <p>१.२ एकूण खर्च, सरासरी खर्च व सीमांत खर्च यामधील संबंध</p> <p>१.३ अल्पकालीन व दीर्घकालीन खर्च वक्र</p> <p>१.४ संकल्पना : एकूण प्राप्ती, सरासरी प्राप्ती व सीमांत प्राप्ती</p>	१.१ ते १.१५
२.	<p>पूर्ण बाजार स्थितीतील किंमत निश्चिती</p> <p>२.१ शुद्ध स्पर्धा : अर्थ व वैशिष्ट्ये</p> <p>२.२ पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये</p> <p>२.३ पूर्ण स्पर्धेतील किंमत निश्चिती</p> <p>२.४ व्यवसायसंस्था आणि उद्योगाचा अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन समतोल</p>	२.१ ते २.१५
३.	<p>अपूर्ण बाजार स्थितीतील किंमत निश्चिती</p> <p>३.१ अपूर्ण स्पर्धेचा अर्थ</p> <p>३.२ मक्तेदारी : वैशिष्ट्ये समतोल आणि मूल्यभेद</p> <p>३.३ मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा : वैशिष्ट्ये व समतोल</p> <p>३.४ अल्पविक्रेताधिकार : संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये</p> <p>३.५ द्विविक्रेताधिकार : संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये</p> <p>३.६ पूर्ण आणि अपूर्ण स्पर्धेची तुलना</p>	३.१ ते ३.१९
४.	<p>घटकांची किंमत निश्चिती</p> <p>४.१ विभाजनाचा सिमांत उत्पादकता सिद्धांत</p> <p>४.२ खंड :</p> <p>४.२.१ खंडाचा अर्थ</p> <p>४.२.२ रिकार्डोंचा खंड सिद्धांत</p> <p>४.२.३ खंडाचा आधुनिक सिद्धांत</p> <p>४.२.४ आभास खंडाची संकल्पना</p> <p>४.३ वेतन :</p> <p>४.३.१ वेतनाचा अर्थ व प्रकार</p> <p>४.३.२ श्रमाचा मागे झुकणारा पुरवठा वक्र</p> <p>४.३.३ वेतन निश्चितीतील सामूहिक सौद्याची भूमिका</p> <p>४.४ व्याज :</p> <p>४.४.१ व्याजाचा अर्थ</p> <p>४.४.२ व्याजाचा कर्जाऊ रकमांचा सिद्धांत</p> <p>४.४.३ व्याजाचा रोखता पसंती सिद्धांत</p> <p>४.५ नफा :</p> <p>४.५.१ नफ्याचा अर्थ</p> <p>४.५.२ नफ्याचा धोका आणि अनिश्चितता सिद्धांत</p> <p>४.५.३ नफ्याचा गतीमानता सिद्धांत</p> <p>४.५.४ नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत</p>	४.१ ते ४.३७
	संदर्भसूची	४.३८

व्यावसायिक अर्थशास्त्र (समग्रलक्षी)

S. Y. B. Com. (Sem. - III)

प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. रसाळ

Choice Based Credit System (CBCS)

As Per
New
Syllabus
2020

SUCCESS PUBLICATIONS

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या जून २०२० पासून सुरू झालेल्या एस.वाय.बी.कॉम. च्या
व्यावसायिक अर्थशास्त्र (समग्रलक्षी) आणि महाराष्ट्रातील इतर विद्यापीठांच्या समग्रलक्षी
अर्थशास्त्राशी संबंधित अभ्यासक्रमासाठी उपयुक्त पुस्तक

व्यावसायिक अर्थशास्त्र (समग्रलक्षी) भाग-१

एस.वाय.बी.कॉम. (सत्र-३)

प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. रसाळ

सहयोगी प्राध्यापक व अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

सी.एस.एम. आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज,

चाकण, जि. पुणे.

२०२०

SPECIMEN COPY

किंमत रु. ११०/-

SUCCESS PUBLICATIONS

प्रकाशक :

डॉ. राजेश पाटणे

सक्सेस पब्लिकेशन्स

राधाकृष्ण अपार्टमेंट, ५३५ शनिवार पेठ,

आप्पा बळवंत चौक, प्रभात टॉकिज समोर, पुणे ४११ ०३०

फोन नं : ०२०-२४४३४६६२

मोबा. - ९३२५३९५४६४

© लेखक/प्रकाशक

मुद्रक :

सक्सेस पब्लिकेशन्स

स. न. ३०/२७, लक्ष्मी इंडस्ट्रियल इस्टेट

प्रभात न्यूज पेपर जवळ, धायरी, पुणे : ४११ ०४१

आवृत्ती

जून २०२०

संपादक

श्री. वाल्मिक गायकवाड

अक्षरजुळणी :

कु. वर्षा लोखंडे

मुखपृष्ठ :

कु. वर्षा लोखंडे

ISBN NO. - 978-93-89739-98-5

No part of this book may be reproduced or copied in any form or by any means [graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, or information retrieval systems] or reproduced on any disc, tape, perforated media or other information storage device, etc., without the written permission of the publishers.

Every effort has been made to avoid errors or omissions in this book. In spite of this errors may creep in. Any mistake, error or discrepancy noted may be brought to our Notice which shall be taken care of in the next edition. It is Notified that publisher shall not be responsible for any damage or loss of action to anyone of any kind in any manner, therefrom. It is suggested to all the readers, always refer original references wherever necessary.

❖ अनुक्रमणिका ❖

१.	<p>समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचा परिचय :</p> <p>१.१ समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचा अर्थ व व्याख्या</p> <p>१.२ समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचे स्वरूप</p> <p>१.३ समग्रलक्षी अर्थशास्त्राची व्याप्ती</p> <p>१.४ समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचे महत्त्व</p> <p>१.५ समग्रलक्षी अर्थशास्त्राच्या मर्यादा</p> <p>१.६ समग्रलक्षी आर्थिक उद्दिष्टे</p>	१.१ ते १.१५
२.	<p>राष्ट्रीय उत्पन्न</p> <p>२.१ राष्ट्रीय उत्पन्नाचा अर्थ व महत्त्व</p> <p>२.२ संकल्पना :</p> <p>२.२.१ स्थूल राष्ट्रीय उत्पादन</p> <p>२.२.२ निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादन</p> <p>२.२.३ स्थूल देशांतर्गत उत्पादन</p> <p>२.२.४ दरडोई उत्पन्न</p> <p>२.२.५ वैयक्तिक किंवा व्यक्तिगत उत्पन्न</p> <p>२.२.६ खर्च करण्याजोगे किंवा विनियोगक्षम उत्पन्न</p> <p>२.३ राष्ट्रीय उत्पन्नाची गणना : पद्धती व अडचणी</p> <p>२.४ उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह : द्विक्षेत्र प्रतिमान</p>	२.१ ते २.१९
३.	<p>उत्पादन आणि रोजगाराचे सिद्धांत</p> <p>३.१ रोजगाराचा सनातनवादी सिद्धांत : जे.बी.से</p> <p>३.२ रोजगाराच्या सनातनवादी सिद्धांतावरील केन्स यांची टीका</p> <p>३.३ केन्सचा रोजगार सिद्धांत</p>	३.१ ते ३.१५
४.	<p>उपभोग, बचत आणि गुंतवणूक</p> <p>४.१ उपभोग फलन</p> <p>४.१.१ उपभोग फलनाचा अर्थ</p> <p>४.१.२ सीमांत उपभोग प्रवृत्ती</p> <p>४.१.३ केन्सचा उपभोगासंबंधीचा मानसशास्त्रीय नियम</p> <p>४.१.४ उपभोगाचे निर्धारक</p> <p>४.२ बचत फलन</p> <p>४.२.१ बचत फलनाचा अर्थ</p> <p>४.२.२ सीमांत बचत प्रवृत्ती</p> <p>४.२.३ बचतीचे निर्धारक</p> <p>४.२.४ उपभोग व बचत फलनातील संबंध (सीउप्र व सीबप्र)</p> <p>४.३ गुंतवणूकीचा अर्थ आणि प्रकार - स्थूल, निव्वळ, प्रेरित आणि स्वायत्त</p> <p>४.४ भांडवलाची सीमांत कार्यक्षमता व तिचे निर्धारक</p> <p>४.५ संकल्पना : गुंतवणूक गुणक आणि प्रवेग तत्त्व</p>	४.१ ते ४.३२
	संदर्भसूची	४.३३ ते ४.३३

व्यावसायिक अर्थशास्त्र

(समग्रलक्षी) - II

S. Y. B. Com. (Sem. - IV)

प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. रसाळ

Choice Based Credit System (CBCS)

AUD
BHT
BBD
BDT
BZD
BWP
BRL
GBP
TND

1,215

214

1,32

1,32

1,31

1,31

31

1,30

As Per
New
Syllabus
2020

SUCCESS PUBLICATIONS

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या जून २०२० पासून सुरू झालेल्या एस. वाय. बी. कॉम. च्या व्यावसायिक अर्थशास्त्र (समग्रलक्षी) आणि महाराष्ट्रातील इतर विद्यापीठांच्या समग्रलक्षी अर्थशास्त्राशी संबंधित अभ्यासक्रमासाठी उपयुक्त पुस्तक

व्यावसायिक अर्थशास्त्र (समग्रलक्षी) भाग - २

एस. वाय. बी. कॉम. (सत्र - ४)

प्रा. डॉ. राजेंद्र अ. रसाळ

सहयोगी प्राध्यापक व अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख
सी.एस.एम. आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज,
चाकण, जि. पुणे.

२०२०

किंमत रु. १२०/-

SUCCESS PUBLICATIONS

प्रकाशक :
डॉ. राजेश पाटणे
सक्सेस पब्लिकेशन्स
राधाकृष्ण अपार्टमेंट, ५३५ शनिवार पेठ,
आप्पा बळवंत चौक, प्रभात टॉकिज समोर, पुणे ४११ ०३०
फोन नं : ०२०-२४४३४६६२
मोबा. - ९३२५३१५४६४

© लेखक/प्रकाशक

मुद्रक :
सक्सेस पब्लिकेशन्स
स. न. ३०/२७, लक्ष्मी इंडस्ट्रियल इस्टेट
प्रभात न्यूज पेपर जवळ, धायरी, पुणे : ४११ ०४१
मोबा. ९०२८२११७५१

आवृत्ती
जून २०२०

संपादक
श्री. वाल्मिक गायकवाड

अक्षरजुळणी :
कु. वर्षा लोखंडे

मुखपृष्ठ :
कु. वर्षा लोखंडे

ISBN NO. - 978-93-89739-98-5

No part of this book may be reproduced or copied in any form or by any means [graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, or information retrieval systems] or reproduced on any disc, tape, perforated media or other information storage device, etc., without the written permission of the publishers.

Every effort has been made to avoid errors or omissions in this book. In spite of this errors may creep in. Any mistake, error or discrepancy noted may be brought to our Notice which shall be taken care of in the next edition. It is Notified that publisher shall not be responsible for any damage or loss of action to anyone of any kind in any manner, therefrom. It is suggested to all the readers, always refer original references wherever necessary.

❖ अनुक्रमणिका ❖

१.	<p>पैसा</p> <p>१.१ पैशाचा अर्थ आणि कार्ये</p> <p>१.२ पैशाची मागणी</p> <p> १.२.१ सनातनवादी दृष्टिकोन</p> <p> १.२.२ केन्सवादी दृष्टिकोन</p> <p>१.३ पैशाचा पुरवठा</p> <p> १.३.१ व्यापारी बँकांची पतनिर्मिती</p> <p> १.३.२ भारतीय रिझर्व्ह बँकेची पैशाची मापने (M₁, M₂, M₃, M₄)</p> <p> १.३.३ पतनियंत्रण पद्धती</p> <p>१.४ पैशाचे मूल्य</p> <p> १.४.१ पैसा संख्या सिद्धांत</p> <p> १.४.२ रोख शिल्लक दृष्टिकोन : मार्शल, पिगु, रॉबर्टसन आणि केन्स</p>	१.१ ते १.३९
२.	<p>चलनवाढ</p> <p>२.१ अर्थ आणि व्याख्या</p> <p>२.२ चलनवाढीची कारणे</p> <p>२.३ चलनवाढीचे परिणाम</p> <p>२.४ मागणीजन्य आणि खर्चजन्य चलनवाढ</p> <p>२.५ मंदीयुक्त चलनवाढ : अर्थ आणि कारणे</p>	२.१ ते २.१७
३.	<p>व्यापार चक्र</p> <p>३.१ व्यापार चक्राचा अर्थ व व्याख्या</p> <p>३.२ व्यापार चक्राची वैशिष्ट्ये</p> <p>३.३ व्यापार चक्राच्या अवस्था</p> <p>३.४ व्यापार चक्राचे नियंत्रण : चलनविषयक उपाय व राजकोषीय उपाय</p>	३.१ ते ३.१२
४.	<p>सार्वजनिक आयव्यय</p> <p>४.१ अर्थ व व्याख्या</p> <p>४.२ सार्वजनिक आयव्ययाची व्याप्ती</p> <p>४.३ सार्वजनिक आयव्ययाचे महत्त्व</p> <p>४.४ कराचा अर्थ व प्रकार</p> <p>४.५ सार्वजनिक खर्च : अर्थ व वाढत्या सार्वजनिक खर्चाची कारणे</p> <p>४.६ सार्वजनिक कर्ज : अर्थ व महत्त्व</p> <p>४.७ अर्थसंकल्प : अर्थ व प्रकार</p>	४.१ ते ४.२०
	संदर्भसूची	४.२१ ते ४.२१